

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

V ante L

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](#)

Vlt̄m̄s, adverbium. [vlt̄m̄, vlt̄m̄, iñ ea. Gall. Pla-
autre, plus avant. Ital. Più oltre, più avanti. Ger. Sieben noch weiter.
Hisp. Mas allende. Pol. Dale. Vng. Utolsó. Ang. More beyond.]
Ovidius 2. Metamorphoseos : Inde abit ulterius, mediq; per
sequora ponti Fert p̄radam. Senec. Epistol. 103 : Et ulterius si
licuisse, juvabit de immortalitate animorum quædere, imo
credere.

Vlt̄m̄s, ultima, ultimum, penul. corr. ab Ultra, postremus.
[ultimo, ultimus, ultimus, Gall. Le dernier. Ital. Ultimo.
Ger. Der letzte. Bel. Das ist der letzte, oft teste. Hisz. Postremo, a posteriori.
Pol. Ostatni. Vng. Utolsó. An. The last.] Cicero de Nati-
ra deorum: Luna, quæ omniū ultima est. Ovid. 5. Metamorph.
-sed scilicet ultima temp̄ Expedanda dies homini est, diciq;
beatus Ante oblitum nemo, supremaq; funera debet. Horat. 1.
Epist. 16.: Mors ultima linea rerum est. Liv. 4. ab Urbe. Neces-
itate, quæ ultimum ac maximum telum est, superiores estis.
¶ Aliquando etiam accipitur pro primo. Virg. lib. 8. Aenid.
de Saturno, primo Latini regis progenitore: tu sanguinis ul-
timus autor. Dictus Vlt̄m̄s, quod ultra omnia sit, sive ante
respicias, sive retro. Cic. 1. de Finib. Quod quām magnum sit,
ficta vere non fabuile declarant, in quibus tam multis, tam q;
varius ab ultima antiquitate, repetitius, tria viri amicorum pa-
ria invenerintur.

V^{er}biūm adverbium, Postremūm. [בְּתַחַת־כָּבֵד baachbarənāb.]
V^{er}ber, Gall. Pour la dernière fois, à la partie. Ital. & Hisp. Ultimamente. Ger. Zum letzten. Pol. Naszlastek. Vng. Utolsor, végigérte.
Ang. Last of all. Lit. i. ab Verbo: Nunc errabundi domos iuas,
ultimum illas visori, pervaagantur. Curtius lib. 5; Darius Aita-
bazum, ultimum illum visurus, amplectitur.
V^{er}itātē, aliud adverbium, eisdem significationis cum supe-
riori. [בְּתַחַת־כָּבֵד baachbarənāb.] Suetonius in Ner. cap. 32; VI-
timō templis compluribus dona detraxit, simulacraq; ex au-
to ro vel argento fabricata conflavit.
V^{er}itō, V^{er}ità, sive insuper. [בְּתַחַת־כָּבֵד baachbarənāb.] Gall. Plus ou-
tre, par delà. Ital. Oltra, ancora. Ger. Darüber. Hisp. Allende. Pol.
Nad to, Vng. Az felsé, Ang. Moreover, more beyond.] Virg. 2. Aen.
His lacrymis vitam damus, & miserefistimus ultra. Vbi Ser-
vius: Ultra, non sponte: nam iam cogaverat, sed insuper: quia
plus quam cogaverat Simon, ei præstitit Priamus. Vñlatū i ta-
men accipitur pro sponte: hoc est, nemine cogate, aut cogente.
[בְּתַחַת־כָּבֵד baachbarənāb.] *soit au-delà*, *s'outrage tout*, *mal aiger tout*.
Gall. Volontairement, sans en être requin. Ital. Di volontà spontanea-
mente, senza esser rechiesto. Ger. Ohne willkürliche von ihm selbst unan-
geforderter. Bel. Van soja. Hisp. De buena gana, sin ser requerido.
Pol. Zdobiem wol. Virg. scabat akaratt Tereti, Ang. Wāsinglie.]
Plautus in Epid. Continuo te orabit ultra, utiliam transimit-
tas sibi. Terencius in Adelph. Nisi si me in illo credidisti esse ho-
minum numero, qui ita putant sibi fieri injuriam ultra, si quā-
fecero ipsi expostulant, Et ultra accusant. Hoc est, ipsi prio-
res accusant, non expectata querela eorum, qui injuria sunt
affligi.

Vltronēs, [sc̄m̄d̄, m̄r̄p̄ḡt̄]. Vn. *Zabadaratu*, wakens va-
le.] Apol Florid. lib. 2: Vi virgo nobilis spretis junioribus, ac
ditionibus procis, ultronea sibi optaverit.

VIV. f. p. [Ger. Moßkraut, wässer treater, oder sensi treater im
Wör.] Herba palustris genus est. Virgil. 2. Aenid. Limosofa,
laco per noctem obscurus in ulva Delitui.

Vlilio, as, pen. corr. n.p. Flebilis & inestimabile sonū edo molulorum. [U]t bellū dādū. Gall. Henrīc. Ital. Violare, vrare. Ger. Deutia. Bel. Hayter. Hisp. Audire lei lobos ó mugeres. Pol. Wys. Vng. Orditok. Ang. To howl lik a dog or tealish.]
Virg. t. Georg. Per noctem resonare lupis nivalibus urbes.
Idem 4. Aenid. Formam nivalis.

Item 4. Acoisid. Iammoq; ulularunt vertice Nymphæ.
V' illatūs, ut, m. q. Clarus, & in conditus clamor. [71] * jalalah
[...] ydil aedez yje. Gall. Heslemos. Ital. Vrlemento. Ger. Hen-
ting. Hisp. Ando. Pol. Wore. Vng. Orditas. An. An hawling.]
Cet. s. bell. Gall. Tum vero suo more victoriam concilamant,
utq; ulularum tollant.

V

- Hilā, penult corr. f. p. Avis nocturna, ex genere noctuarum: *Gall. Chevche. Ital. Albus. Ger. Ein Eul oder Whu. Hisp. Avisillo nos concendo. Pol. tenua. Vt. Regulus. An. lo mle.*
- Ita dicitur, esse Sevio, non & Oaib. ut quod est ululare, & hinc. Virg. L. Aeglog. Certeat & cygnus nubis.

Vmbellā, vide VMBRA.
Vmbilicis, lici, penult. prod. m.f. Quicquid in aliquo est
medium. [גַּבְעָה] sebor מִלְבָד salbur *apparet*. Gal. Le umbilicus
liu de quelque chose. Ital. Umbellico, bunc. Ger. Das mittlere von
den dingen, der zentralen Wesschen. Bel. Des Midd. Hesp. medio
Pol. Środek, kądeś ręce pępek. Vng. Klíšk, klojz. Ang. The
nauel, the middle of any thing. J. Vnde Cic. 6. Ver. Bonam civitatem
Siciliam vocat ejus insulæ umbilicum. Raptam sequitur Libe-
ram, quam eandem Proserpinam vocant, ex Esonem se-
mōre arbitratus; qui locus quod in media insula est insulæ
Sicilia umbilicus nominatur. Sic etiam Plinius Umbilicum illa-
lic circa lacum Rotinum dixit, quod ibi medium Italia sit
¶ Item Umbilicus dicitur ligamentum intestinorum, quod
medium feri ventris planitem obtinet: ad hoc factus, ut
cum fortus, dum est in utero matris, nascatur. Plin. lib. 10 cap.
52: Umbilicus ovis à cacumine inest, seu guta emittens in pro-
tamine. ¶ Vnde Umbilicata, obstrictæ umbilicorum infum-
um descæctantes, *apparatus*, ¶ Ab his quoq; similitudine
parvus circulus in terra descriptus, ad cognoscendos ventes,
Umbilicus dicitur. Plin. lib. 18. cap. 13: Per hujus medianam la-
gititudinem duci sarculo fulcum, vel cinere hincas, medianas
circumferentiæ circulo parvo, qui vocatur umbilicus. ¶ Item pa-
vi, ac rotundi, politi q; lapilli, eadem ratione Umbilici dicu-
tur. Cicero 2. de Oratore: Non audeo dicere de talibus viris,
sed tam in ita narrare solet Sexwola, conchas eos, de umbili-
cos ad Cajetam, & ad Luciferum legere conficiebisse. ¶ Sunt
præterea Umbilici, ornamentiæ, & velut claviculari quidam, qui
bus libri ornantur. Martial. lib. 2: Quid prodest militiam ma-
cer libellus, Nullo crassior, ut sit umbilico? Umbilici (natus
Porphyrio) ornamento ossa erant, aut lignea, concava, um-
bilici nostri formam imitantia, que voluminibus iam abso-
lutis addebantur. Hinc natum est vulgatum proverbium: Ad
umbilicū perducere, pro eo quod est absolvete, ad finem per-
ducere, extremam manum imponere. Hec Porphyro in illud
Horat. in Epop. Deus, deus nam me vetat lacrimes olim pro-
missum carmen, Iambos ad umbilicū ducere. In Quintilium
& Martialis finem quarti libri clausit, inquit: Obejan
fatis est, ohe libelle, iam pervenimus usq; ad umbilicū. Te
procedere adhuc, & ire quarris, *crt.* ¶ Dicitur præterea Um-
bilicus in anulo, vel monili, ea pars quam alio nomine Palus
vocabus, cui scilicet gemma, vel margarita illigatur. Plaut.
de margaritis loquens: Et alios cōvenit nō oportere poten-
ti, quoruſ sit absoluſa bonitas umbilicis statu ex auctoritate
cōprehendentibus. ¶ Umbilicus Veneris, herba est in vana-
nis nomina retinens, folio in acetabuli formam tornato, ore
in medio caulinculo, in quo semē ipseſt, radice olivæ modis
rotunda. *apparatus*. Est alterum ejusdem genus, cymbalio aliqui
vocabū, pinguisbus foliis, latioribus, ligulari modo dentis, ex-
ca radicem medium oculi ambitū deictibentibus, ut in mis-
te Semper vivo, astringētis gustus, caulinculo tenui, quoque fa-
ceta & semina hyperici, radice majuscula.
Vmbilicatum, significat Per umbilicos *est* iugularis.

Vmbili catus, umbilicata, upbilicatum, adjecitv. Quod umbilicos habet, vel quod ad umbilici similitudinem factum est. [spudens] Gall. fait en la facon de nombril. Ital. fatto a segno di umbilico. Ger. *Gemach* in der gestalt eines Rabels. Hisp. *Habla manera de ombligo.* Pol. *leko popkogniuem.* Vng. *káldás.* An. *Made like a navel.*] Plin. lib. 13. cap. 4: Est in alvo media figura plenisq; umbilicatum.
Vmbiq; onis, m.t. Media pars clypei eminentio: licet quandoq; pro toto clypeo ponatur. [cav. spadus]. Gall. La bise et le malice d'un bouillier. Ital. La brocca, è il mezzo della testa. Ger. Der mittteilthat eines Wunderschüts. Hisp. La copa de la cara ist broquel. Pol. strodek i pukherza kancyan. Vng. Az pajzsakat lobpi. Ang. The boise of a buckler or shield.] Liv. 3, ab Urbe Galate umbone: Cum deturbit. Statius: lam clypeus clypeus, umbo ne repellitor umbo. ¶ Est etiam Umbro in monte, aut zeta, ea pars cui inseritur gemma, quam & palam & umbonum vocari diximus. Plinius libro 37, capite 4: Arabica excellent candore circulisperlucido, sive non gracili, neque inservisu gemmæ, aut in dejectu reniente, sed in ipsis umbris nitente, præterea substrato nigerrimi colori. ¶ Consumit Persium: Satyra quinta, toram virilem esse scribit, quo adolescentes utebantur. Persiux: totaque impune subura immisit sparsisse oculos jam candidus umbo: quia in se tamen non satis attendisse videretur, cum de clypeo commodissim intelligi possit. ¶ In montibus quoque *Umbra* sive *umbones* Latini vocant, quemadmodum Græci *umbrae* vocant quicquid extumidum est & prominet, ut ventrem impullatum. Plutarchus in Lycурgo. Statius in Achilleide. undisponit quos circuit umbro Malex: Id est, quod poëns Grecis agit. Idem in Thebaide. Scant juga & obiectus geminis umbonibus aeger Camini exire temui. Idem in Hercule: vallo ne-